

Programmatisch toetsen.

Wat is het en wat betekent het
voor het onderwijs?

Research Education 5-10-2022

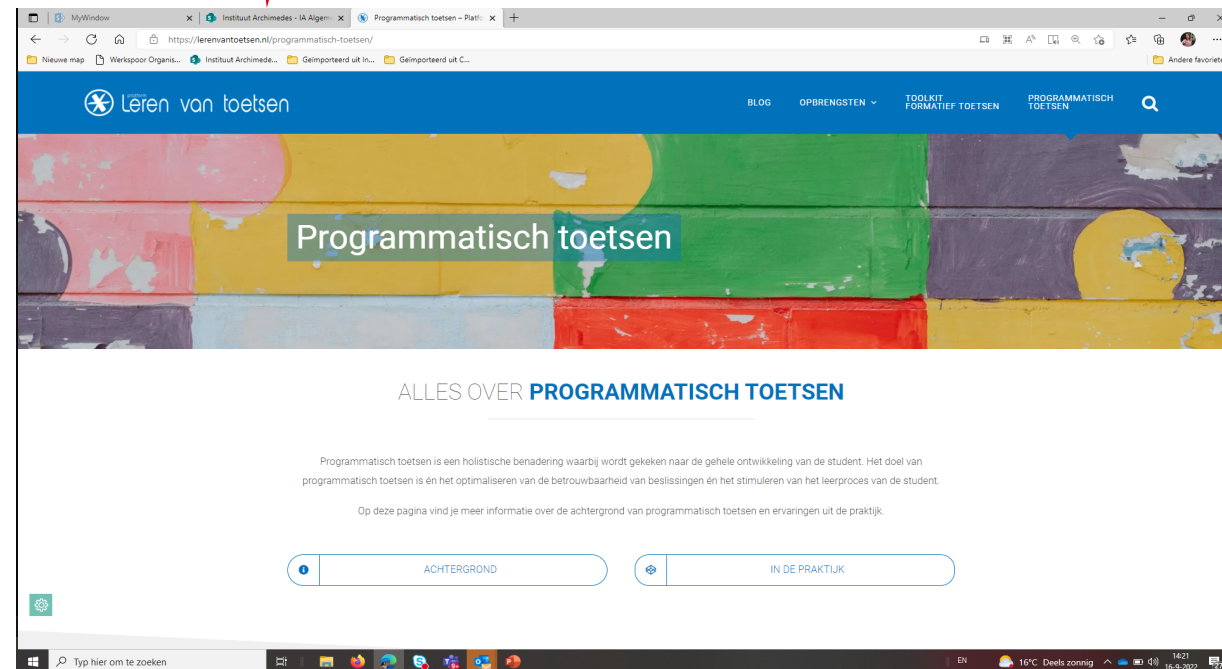
Christina Schouten en Rieke van Bemmelen

Programmatisch toetsen

- Waarom?
- Hoe?
- Gevolgen voor onderwijs.
- Uitdagingen en belemmeringen.

[Programmatisch toetsen |
toetsing
\(husite.nl\)](https://husite.nl)

Waarom?

Visie op leren!!

- Niet vinken maar vonken
- Leren van ipv voor een toets
- Eigenaarschap student

Verbetering didactiek / onderwijs:

- Positief effect van feedback op leren
- Geïntegreerd, betekenisvol leren
- Onderwijs op maat
- Ontwikkelingsgericht opleiden

Vergroten kwaliteit beoordeling

Visie

- levenlang leren
- leren leren
- eigenaarschap
- intrinsieke motivatie...

| Quote

**"Tell me and I forget,
teach me and I may
remember, Involve me
and I learn"**

Benjamin Franklin

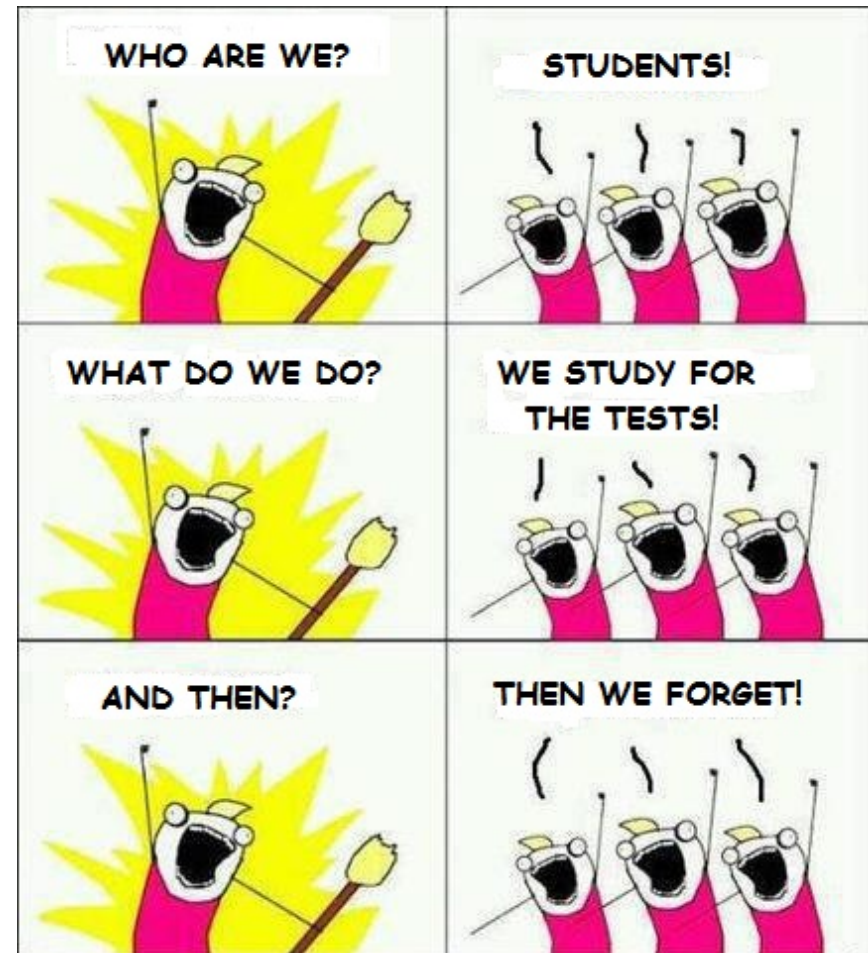
Onderwijsinvloeden: Hoe stuurt toetsing het leren?

Negatieve invloeden

- Povere leerstijlen
- Cijferproblematiek (zesjes cultuur, genadezes, jagen op punten)

Reductionisme in toetsing

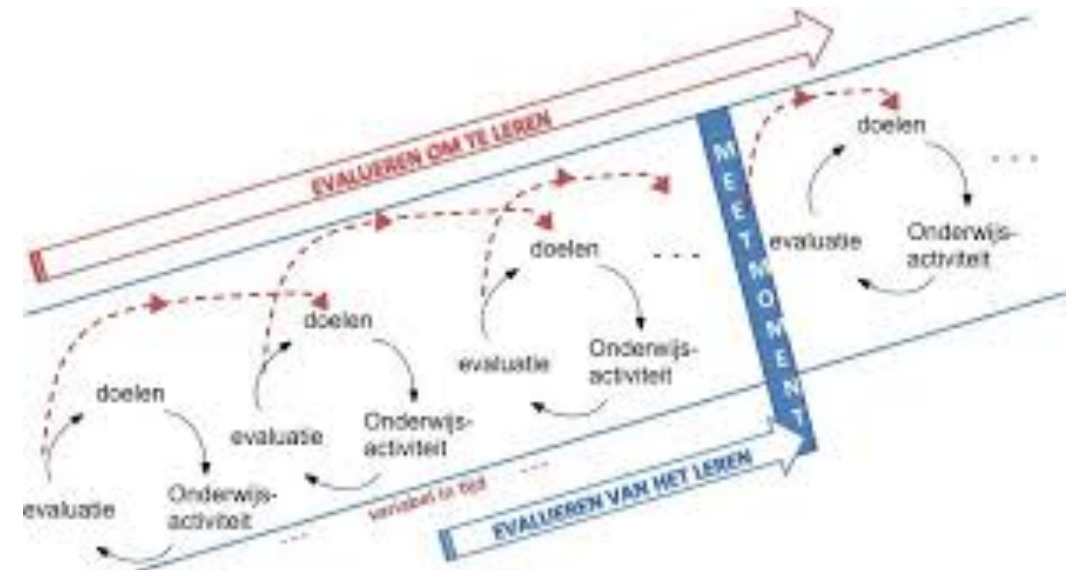
- Toetsing sluit niet aan bij onderwijsconcept
- Weinig feedback (cijfer is slechte vorm van feedback)
- Weinig longitudinale opvolging
- Veel vinken, weinig vonken

Leren voor Toetsen...

Leren van toetsen...

Kwaliteit van beoordelen

- Beroepsuitoefening is complex
- Complexe vaardigheden/competentie vragen lange ontwikkeltijd
- Context is heel bepalend
- Subjectiviteit beoordelaar
- Toets = meetMOMENT

Veel verschillende informatie nodig!

Methodenmix!

Vanuit kwaliteit en leren

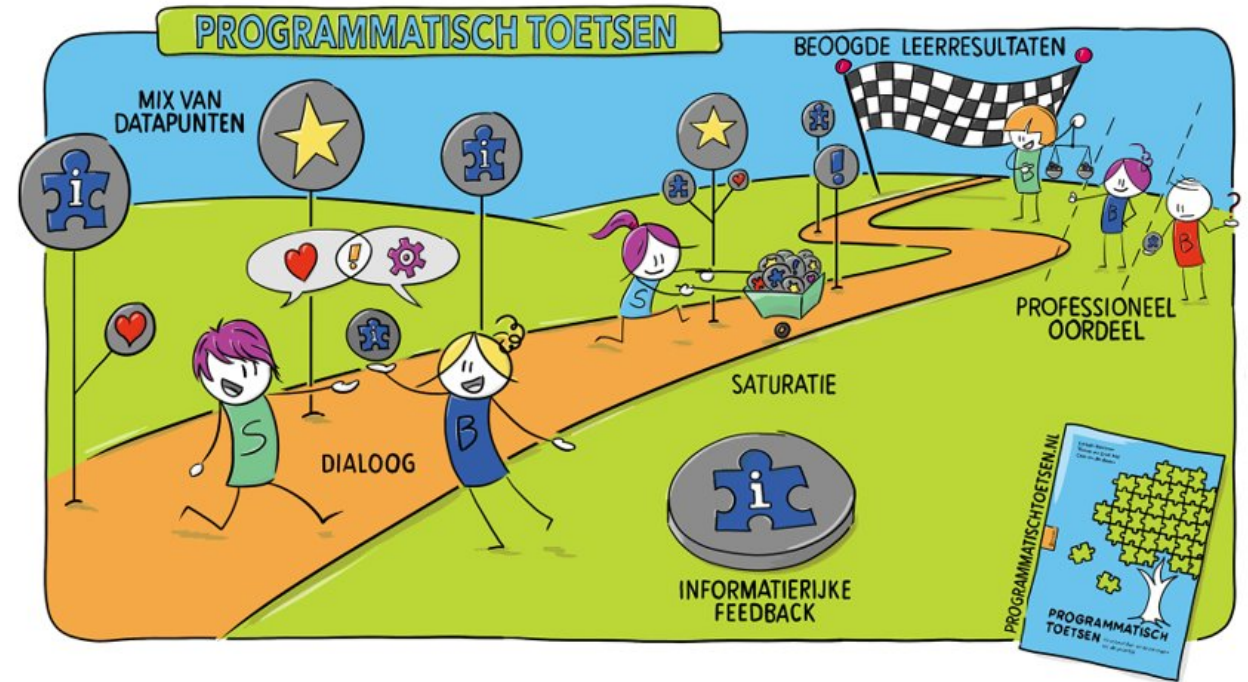
- **Validiteit:** een veelheid aan toetsen nodig
- **Betrouwbaarheid:** veel (gecombineerde) informatie maakt subjectieve oordelen robuust
- **Onderwijsgevolgen:** toetsing moet (longitudinaal) betekenisvol voor het leren zijn

Programmatisch toetsen

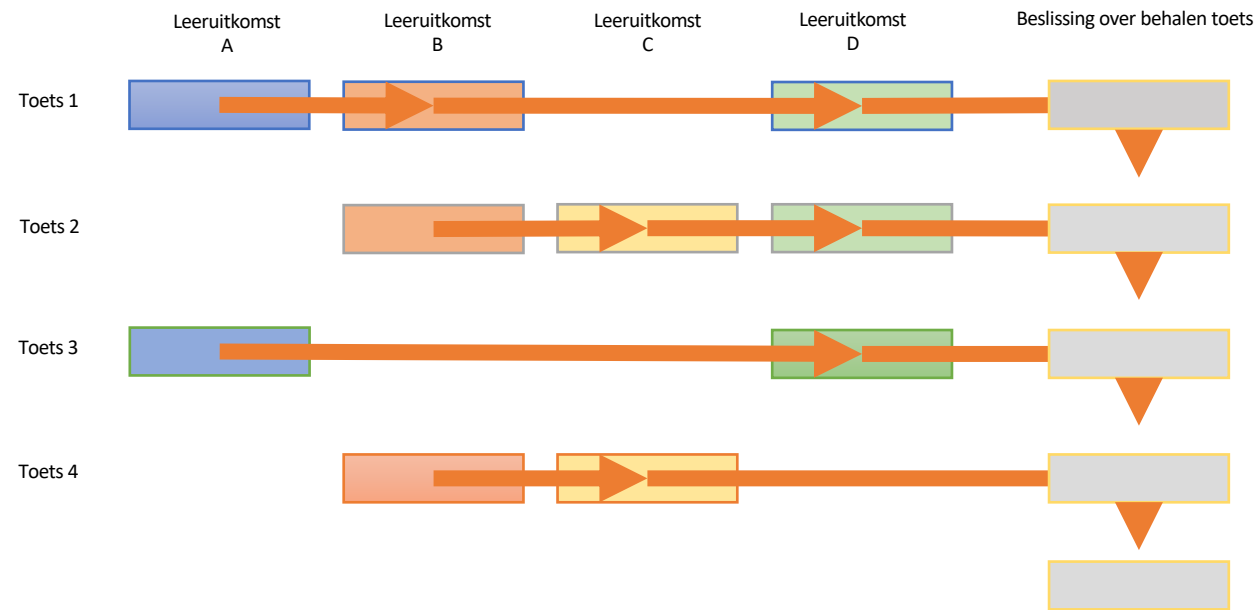
Hoe?

- Constructive alignment: ruggengraat!
- Low – medium – high stakes
- Feedback en beoordeling.

Beoordeling nu: beslissing gebaseerd op cijfers van door opleiding gekozen toetsvormen

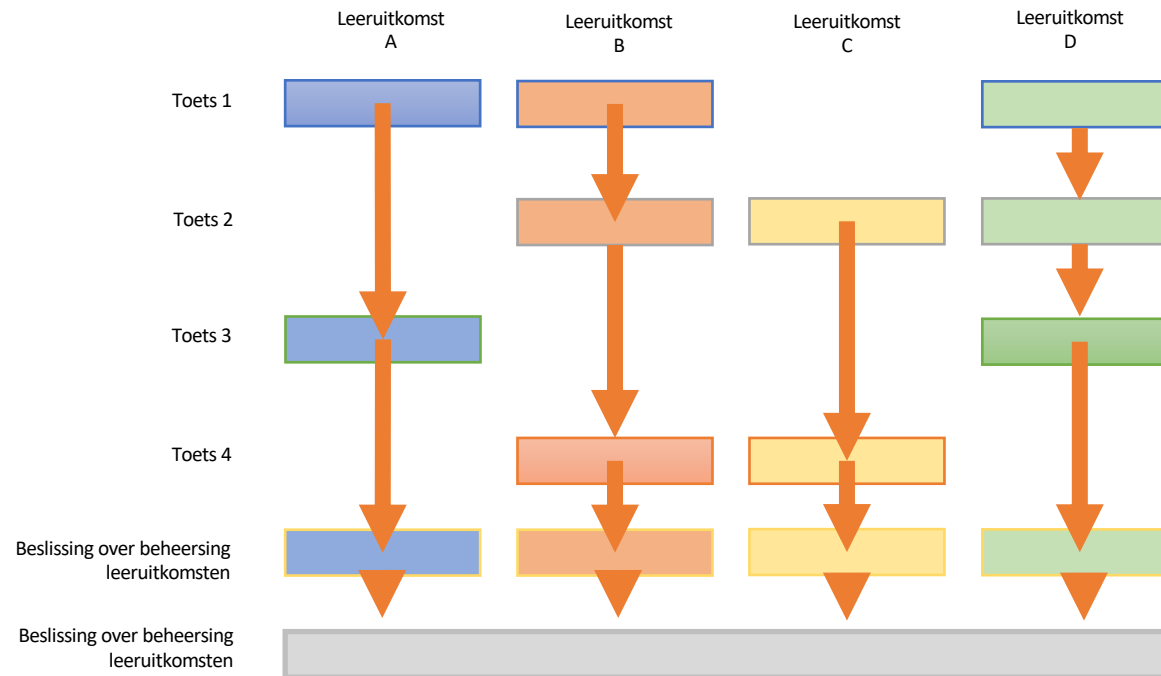
Cijfer op de toets als uitgangspunt (conventioneel)

Bron: Baartman, Van Schilt-Mol & Van der Vleuten, 2020

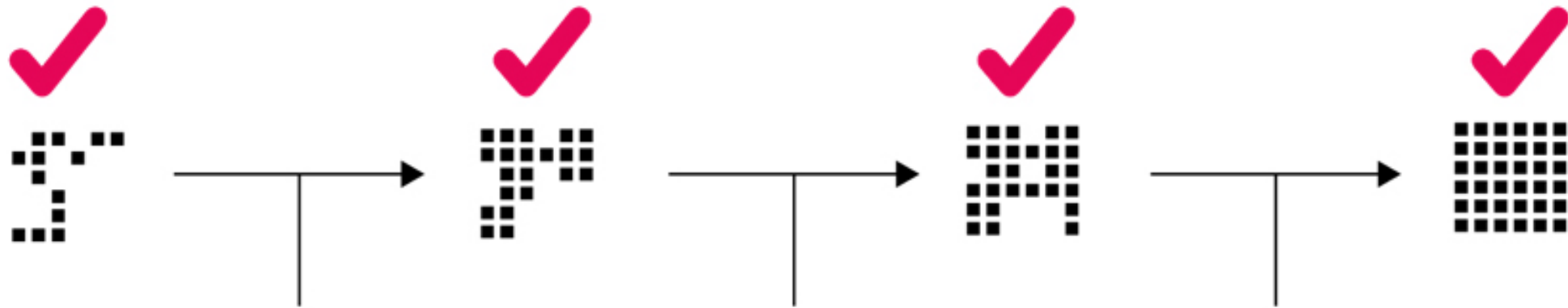
Programmatisch toetsen: beslissing gebaseerd op informatie over prestaties met focus op eindtermen of leerdoelen

Informatie uit de toets over leeruitkomsten als uitgangspunt (eigentijds)

Bron: Baartman, Van Schilt-Mol & Van der Vleuten, 2020

Low – medium – high stakes

1 data-punt:

- Focus op informatie
- Feedback georiënteerd
- Geen beslissing – low stake

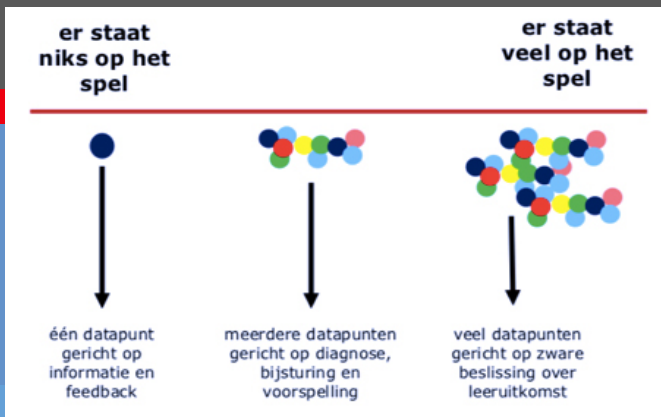
Tussentijdse beslissing over progressie:

- Meer data-punten benodigd
- Focus op diagnose, voorspelling, remediëren

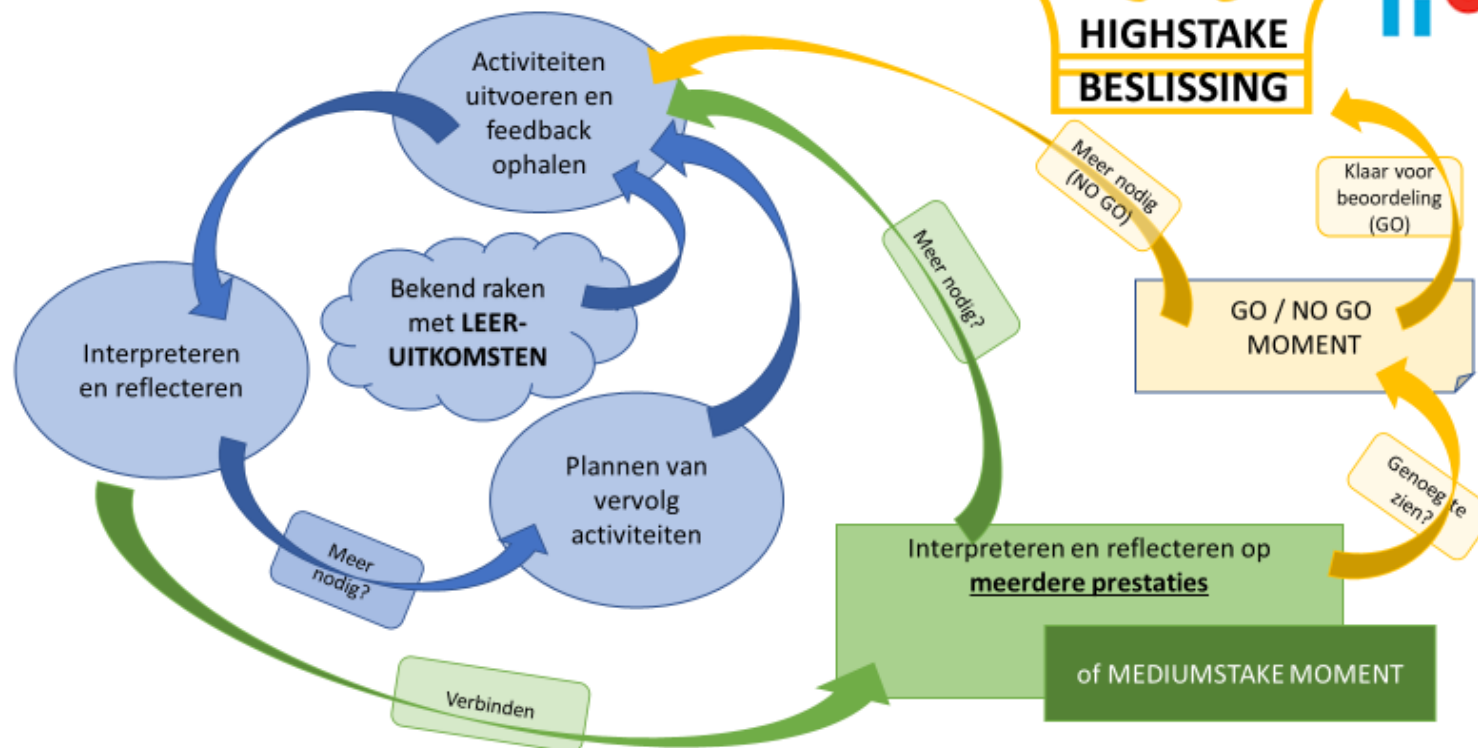
Definitieve beslissing over overgang, selectie, e.d.:

- Veel datapunten
- Focus op een belangrijke beslissing (geen verrassing)

Feedback en beoordeling

Traject student binnen programmatisch toetsen

- **Samenhang: ruggegraat!**
- **Cyclus in feedback**
- **Eigenaarschap student**
- **Variatie aan contexten, feedbackgevers, momenten, toetsvormen**

**HIER KOMT
ALLES SAMEN**

Feedback als proces

‘Fouten maken moet!’

*Inzicht in de ontwikkeling
van de student door een mix
aan datapunten (low stakes).*

Gevolgen voor ontwerp van onderwijs

**STILSTAAN
BIJ JE
HANDELEN
IS
VOORUITGANG**

Loesje

- Herinrichting toetsing o.b.v. alignment: keuze datapunten, inrichten beslisprocedures.
- Heldere structuur bieden.
- Begeleiding leerproces.
- Digitaal portfolio student.
- Tijd voor feedback, mediumstake, landingsbaan.
- Didactiek van formatief handelen (kwaliteitsbesef).
- Noodzaak tot differentiatie tussen studenten.
- Professionalisering docenten – feedbackcultuur!

LES WEEK	Aanbod	Beschrijving inhoud
C1	introductieweek	inspiratiesessies PB1 = leeruitkomsten en ak thema's - hoe neem je het geleerde van afgelopen semester mee, formuleren van compact leerwerkplan voor start werkplekleren
C2	PB1	LU6, LU5/P3. Voor de groep. Verbaal/non verbale communicatie en groepsprocessen, aandacht trekken, signaleren van ordeverstorend gedrag.
C3		
C4 (studieweek)		
C5		
		Feedback
C6	Verplicht datapunt: kennisscan	LU4, LU5/P3. De leerling. Identiteitsontwikkeling van de leerling, en verbaal/non verbale communicatie en groepsprocessen, leefwereld van de leerling.
C7		
C8		
	Feedback	Delen van opbrengsten, feedback ophalen
Toetsweek periode C		Geen onderwijs / mogelijk feedback ophalen
Her week B	Evaluatie / herkansing	Tussentijds evaluatie in leerteam en werkplek, reflectie op verkregen feedback, bijstelling lwp.

Uitdagingen en belemmeringen

- Professionele feedbackcultuur ontwikkelen.
- Vertrouwen in elkaars expertise.
- Afstemming tussen docenten en leerteambegeleiders: student centraal!
- Aansluiting: management, regelgeving en systemen.
- Heldere structuur en kaders.
- Dubbele rol feedback: ontwikkelingsgericht en bruikbaar voor high stake moment.
- Ruimte voor doorontwikkeling!

**HIER KOMT
ALLES SAMEN**

HIER KOMT ALLES SAMEN

Bronnen

Baartman, L. (2008). *Assessing the assessment. Development and use of quality criteria for competence assessment programmes*. Z.P.

Baartman, L., Van Schilt-Mol, T., Van der Vleuten, C. (2021). *Programmatisch toetsen. Voorbeelden en ervaringen uit de praktijk*. Amsterdam: Houten.

Gulikers, J., Veugen, M. & Baartman, L. (2021). What are we Really Aiming for? Identifying Concrete Student Behavior in Co-Regulatory Formative Assessment Processes in the Classroom:

https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/feduc.2021.750281/full?utm_source=Email_to_authors&utm_medium=Email&utm_content=T1_11.5e1_author&utm_campaign=Email_publication&field=&journalName=Frontiers_in_Education&id=750281

Van Berkel, Bax, Joosten-ten Brinke (2017). *Toetsen in het hoger onderwijs*. Door. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Schuwirth, L., & Van der Vleuten, C. (2011). *Programmatic assessment: From assessment of learning to assessment for learning*. Medical Teacher -33, p 478-485.

Sluijter, C. (2017). *Beoordelen van beroepsbekwaamheid*. Uitgave Cito: toetswijzer.

Sluismans, D., Joosten-ten Brinke, D., Van Schilt-Mol, T. (red), 2015. *Kwaliteit van toetsing onder de loep. Handvatten om de kwaliteit van toetsing in het hoger onderwijs te analyseren, verbeteren en borgen*. Apeldoorn: Garant.